EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

14. juuli 2005 *

Kohtuasjas C-180/00,

mille esemeks on EÜ artikli 230 alusel 12. mail 2000 esitatud tühistamishagi,

Madalmaade Kuningriik, esindajad: M. Fierstra ja J. van Bakel,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: T. van Rijn ja C. van der Hauwaert, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

keda toetavad

Hispaania Kuningriik, esindaja: N. Díaz Abad, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

ja

Prantsuse Vabariik, esindajad: G. de Bergues ja D. Colas,

menetlusse astujad,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans, kohtunikud R. Silva de Lapuerta, R. Schintgen (ettekandja), G. Arestis ja J. Klučka,

kohtujurist: P. Léger,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 17. veebruari 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Madalmaade Kuningriik palub oma hagiavalduses tühistada komisjoni 29. veebruari 2000. aasta määrus (EÜ) nr 465/2000, millega kehtestatakse kaitsemeetmed EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkrusektori toodete impordile ülemeremaadest ja -territooriumidelt (EÜT L 56, lk 39; edaspidi „vaidlustatud määrus").

Õiguslik raamistik

Suhkrusektori turgude ühine korraldus

2 Euroopa Liidu Nõukogu kodifitseeris 13. septembri 1999. aasta määrusega (EÜ) nr 2038/1999 suhkrusektori turgude ühise korralduse kohta (EÜT L 252, lk 1) 30. juuni 1981. aasta määruse (EMÜ) nr 1785/81, millega see ühine korraldus kehtestati (EÜT L 177, lk 4) ja mida on mitmel korral muudetud. Selle korralduse eesmärk on reguleerida ühenduse suhkruturgu, et parandada ühenduse tootjate tööd ja elatustaset.

3 Garanteeritud hinna näol ühenduse tootmisele antud toetus on piiratud nõukogu poolt määruse nr 2038/1999 alusel igale liikmesriigile antud siseriiklike tootmiskvootidega (A- ja B-kvoot), mida liikmesriik hiljem oma tootjate vahel jaotab. B-kvoodi alla kuuluvale suhkrule (B-suhkur) rakendatakse võrreldes A-kvoodi alla kuuluva suhkruga (A-suhkur) kõrgemat toodangumaksu. A- ja B-kvoote ületavat toodetud suhkrut nimetatakse C-suhkruks ja seda on Euroopa Ühenduses lubatud turustada üksnes juhul, kui see on liidetud järgmise hooaja A- ja B-kvootidesse.

4 Ühendusevälisele ekspordile, v.a C-suhkru ekspordile, kohaldatakse vastavalt määruse nr 2038/1999 artiklile 18 eksporditoetust, millega hüvitatakse ühenduse turu ja maailmaturu hinna vahe.

5 Eksporditoetust saada võivaid suhkrukoguseid ja toetuste aastast kogusummat reguleerivad Maailma Kaubandusorganisatsiooni lepingud (edaspidi „WTO lepingud"), mille üheks osapooleks on ühendus ja mis on heaks kiidetud nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994) (EÜT L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80). Alates hiljemalt turustusaastast 2000/2001 pidid toetusega eksporditud suhkru kogus ja toetuste kogusumma piirduma 1 273 500 tonni ja 499,1 miljoni euroga, kujutades seeläbi endast turustusaastat 1994/1995 puudutavate numbrite suhtes vastavalt 20- ja 36-protsendilist vähendamist.

Ülemeremaade ja -territooriumide ühendusega assotsieerimise kord

6 EÜ artikli 3 lõike 1 punkti s kohaselt hõlmab ühenduse tegevus ülemeremaade ja -territooriumide (ÜMT) assotsieerimist „selleks, et laiendada kaubandust ning ühiselt edendada majanduslikku ja sotsiaalset arengut".

7 Hollandi Antillid ja Aruba on ÜMT osa.

8 Viimaste assotsieerimist ühendusega reguleerib EÜ asutamislepingu neljas osa.

9 EÜ asutamislepingu artikli 136 (muudetuna EÜ artikkel 187) alusel on vastu võetud mitu otsust, millest nõukogu 25. juuli 1991. aasta otsus 91/482/EMÜ ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Majandusühendusega assotsieerimise kohta (EÜT L 263, lk 1) on selle artikli 240 lõike 1 kohaselt rakendatav kümme aastat alates 1. märtsist 1990.

10 Selle otsuse teatud sätteid muudeti nõukogu 24. novembri 1997. aasta otsusega 97/803/EÜ, millega muudetakse vahehindamisel otsust 91/482 (EÜT L 329, lk 50). Otsust 91/482, mida muudeti otsusega 97/803 (edaspidi „ÜMT otsus"), pikendati nõukogu 25. veebruari 2000. aasta otsusega 2000/169/EÜ (EÜT L 55, lk 67) kuni 28. veebruarini 2001.

11 ÜMT otsuse artikli 101 lõige 1 sätestab:

„ÜMT-st pärit kaubad imporditakse ühendusse imporditollimaksuvabalt."

[Siin ja edaspidi on osundatud otsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

12 Sama otsuse artikkel 102 näeb ette:

„Ilma et see piiraks käesoleva artikli 108b kohaldamist, ei kohalda ühendus ÜMT-st pärinevate kaupade importimisele koguselisi piiranguid ega samaväärse toimega meetmeid."

13 Mainitud otsuse artikli 108 lõike 1 esimene taane viitab selle sama otsuse II lisale, et määratleda päritolustaatusega kaupade mõiste ja sellega seonduva halduskoostöö meetodid. Selle lisa artikli 1 kohaselt loetakse kaup ÜMT-st, ühendusest või Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikidest (edaspidi „AKV riigid") pärinevaks, kui see on täielikult ÜMT-s valmistatud või seal piisavalt töödeldud.

14 Nimetatud II lisa artikli 3 lõige 3 annab nimekirja töödest või töötlemistoimingutest, mida käsitletakse ebapiisavatena, et anda eelkõige ÜMT-st pärinevale kaubale päritolustaatust.

15 Selle lisa artikli 6 lõige 2 sisaldab eeskirju „EÜ/ÜMT ja AKV/ÜMT päritolu kumulatsiooni" kohta. See sätestab:

„Kui täielikult ühenduses või AKV riikides valmistatud kaubad on läbinud tööd või töötlust ÜMT-s, loetakse need täielikult ÜMT-s valmistatuks."

16 Vastavalt mainitud lisa artikli 6 lõikele 4 kohaldatakse EÜ/ÜMT ja AKV/ÜMT päritolu kumulatsiooni eeskirju „ÜMT-s teostatud mis tahes töö või töötlemistoimingu suhtes, sealhulgas artikli 3 lõikes 3 loetletud toimingute suhtes".

17 Otsusega 97/803 lisati ÜMT otsusesse eelkõige artikkel 108b, mille lõige 1 sätestab, et „II lisa artiklis 6 ette nähtud AKV/ÜMT päritolu kumulatsioon on lubatud 3000 tonni suhkru suhtes aastas". Otsus 97/803 ei piira samas aga EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooni eeskirja kohaldamist.

18 ÜMT otsuse artikli 109 lõige 1 lubab Euroopa Ühenduste Komisjonil võtta „vajalikke kaitsemeetmeid", kui „[selle otsuse] rakendamisel tekivad mõnes ühenduse või ühe või mitme liikmesriigi majandussektoris tõsised häired või satub ohtu nende väline finantsstabiilsus või [kui] tekivad raskused, mis võivad tingida olukorra halvenemise ühenduse mõnes tegevusvaldkonnas või mõne ühenduse piirkonna majandusolukorra halvenemise [...]". Mainitud otsuse artikli 109 lõike 2 kohaselt peab komisjon valima „meetmed, mis häiriksid assotsieerimist ja ühenduse toimimist kõige vähem". Lisaks sellele „[n]eed meetmed ei tohi olla ulatuslikumad, kui on tekkinud raskuste lahendamiseks tingimata vaja".

EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru ning suhkru- ja kakaosegude impordi suhtes võetud kaitsemeetmed

19 ÜMT otsuse artikli 109 alusel võeti vastu komisjoni 15. novembri 1999. aasta määrus (EÜ) nr 2423/1999, millega kehtestati kaitsemeetmed ülemeremaadest ja -territooriumidelt pärineva CN-koodi 1701 alla kuuluva suhkru ja CN-koodide 1806 10 30 ja 1806 10 90 alla kuuluvate suhkru- ja kakaosegude suhtes (EÜT L 294, lk 11).

20 Komisjon allutas selle 29. veebruarini 2000 kehtinud määrusega EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru impordi miinimumhinna korrale ja ÜMT-st pärinevad suhkru- ja kakaosegud (edaspidi „segud") ühenduse järelevalvemenetlusele vastavalt komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3), artiklis 308d sätestatud eeskirjadele.

21 Madalmaade Kuningriik esitas hagi määruse nr 2423/1999 tühistamiseks. See hagi jäeti käesoleva kohtuotsuse kuupäeval tehtud otsusega kohtuasjas C-26/00: Madalmaad *v.* komisjon rahuldamata (EKL 2005, lk I-6527).

22 Komisjon võttis vaidlustatud määruse vastu samuti ÜMT otsuse artikli 109 alusel.

23 Selle määruse esimesest, neljandast, viiendast, kuuendast ja seitsmendast põhjendusest tuleneb järgnev:

„(1) Komisjon on sedastanud, et ÜMT-st pärineva suhkru [...] ja [...] segude import on alates aastast 1997 jõuliselt kasvanud, eriti EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga kaupade osas. See import arenes null tonnist aastal 1996 rohkem kui 48 000 tonnini aastal 1999. [...]

[...]

(4) Viimastel aastatel on ühenduse suhkruturul tekkinud raskusi. See turg on küllastunud. Suhkrutarbimine asub pideval tasemel 12,7 miljoni tonni ringis. Toodetakse 16,7 ja 17,8 miljoni tonni vahel. Seega mis tahes suhkru import ühendusse sunnib eksportima vastava koguse ühenduse suhkrut, mida ei suudeta sel turul läbi müüa; selle suhkru eksporditoetused — teatud kvootide raames — tasutakse ühenduse eelarvest (käesoleval ajal ligikaudu 520 eurot tonni kohta). Samas on toetusega eksport oma mahult piiratud Uruguay vooru raames sõlmitud põllumajanduse kokkuleppega ja seda eksporti on vähendatud 1 555 600 tonnilt turustusaastal 1995/1996 kuni 1 273 500 tonnini turustusaastal 2000/2001.

(5) Need raskused võivad suhkruturu ühise korralduse tugevalt tasakaalust välja viia. Käesoleval ajal saadaolevate kõige ettevaatlikumate hinnangute alusel on ette nähtud, et turustusaastal 2000/2001, mis algab 1. juulil 2000, vähendatakse ühenduse tootjate kvoote ligikaudu 500 000 tonni [...]. Iga täiendav ÜMT-st pärineva suhkru ja kõrge suhkrusisaldusega kauba import tingiks ühenduse tootjate kvootide veel olulisema vähendamise ja seega nende tulu tagamise veel suurema kao.

(6) Import leiab aset ligikaudu kolmekuulise perioodi jooksul pärast litsentside väljastamise taotluste esitamist litsentside kehtivusaja tõttu. Mis tahes suurenenud import, isegi see, mis leiab aset turustusaasta 2000/2001 algusele eelneval kolmel kuul, kujundab nimetatud turustusaasta jooksul turusituatsiooni ja toob kaasa 5. põhjenduses mainitud kahjulikke tagajärgi.

(7) Järelikult esinevad raskused, mis sisaldavad ühenduse tegevusvaldkonna halvenemise ohtu. [...]"

[Siin ja edaspidi on osundatud määrust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

24 Vaidlustatud määruse artikkel 1 sätestab:

„CN-tariifikoodide 1701, 1806 10 30 ja 1806 10 90 alla kuuluvate kaupade puhul on [ÜMT otsuse] II lisa artiklis 6 ette nähtud EÜ/ÜMT päritolu kumulatsioon lubatud 3340 tonni suuruse suhkrukoguse suhtes käesoleva määruse kehtivusaja jooksul.

Selle piirmäära järgimiseks võetakse muude kaupade kui kõnealuse suhkru osas arvesse imporditud kauba suhkrusisaldust."

25 Nimetatud määruse üheksandast põhjendusest tuleneb, et komisjon võttis 3340-tonnise kvoodi määramisel arvesse „aastale 1999, mil import kasvas erakordselt ning mille suhtes viib eeskirjade rikkumise kahtluste tõttu Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) läbi uurimist, eelnenud kolme aasta jooksul sedastatud kõnealuste kaupade impordi kõige suuremate aastamahtude summa".

26 Vaidlustatud määruse artikli 2 kohaselt nõutakse selle määruse artiklis 1 sätestatud kaupade importimisel impordilitsentsi, mis väljastatakse vastavalt komisjoni 17. detsembri 1997. aasta määruse (EÜ) nr 2553/97 impordilitsentside väljaandmise kohta teatavate CN-koodide 1701, 1702, 1703 ja 1704 alla kuuluvatele AKV/ÜMT päritolu kumulatsiooniga toodete jaoks (EÜT L 349, lk 26) artiklitele 2–6, mida kohaldatakse *mutatis mutandis*.

27 1. märtsil 2000 jõustunud vaidlustatud määrus kehtib selle artikli 3 kohaselt kuni 30. septembrini 2000.

Poolte nõuded

28 Madalmaade valitsus palub Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud määrus;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

29 Komisjon taotleb:

— jätta hagi rahuldamata põhjendamatuse tõttu;

— mõista kohtukulud välja Madalmaade Kuningriigilt.

30 Nimetatud kuningriik taotles 7. juulil 2000 Euroopa Kohtu kantseleisse saabunud kirjaga Euroopa Kohtus poolelioleva menetluse peatamist kuni Esimese Astme Kohtu otsuse kuulutamiseni liidetud kohtuasjades T-94/00 ja T-110/00: Rica Foods jt *v.* komisjon, mille esemeks oli samuti vaidlustatud määruse tühistamine. Vastuseks Euroopa Kohtu küsimusele teatas ta, et menetluse peatamise taotlusega peeti samuti silmas kohtuasja T-159/00: Rica Foods jt *v.* komisjon.

31 Euroopa Kohtu president rahuldas selle taotluse EÜ Kohtu põhikirja artikli 47 kolmanda lõigu ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 82a lõike 1 esimese lõigu punkti a alusel 17. oktoobri 2000. aasta määrusega.

32 Esimese Astme Kohus jättis 14. novembri 2002. aasta otsusega kohtuasjades T-94/00, T-110/00 ja T-159/00: Rica Foods jt *v.* komisjon (EKL 2002, lk II-4677) hagid põhjendamatuse tõttu rahuldamata.

33 Euroopa Kohtu president lubas 21. märtsi 2001. aasta määrusega Hispaania Kuningriigil ja Prantsuse Vabariigil komisjoni nõuete toetuseks menetlusse astuda.

34 Prantsuse valitsus ei ole kirjalikke märkusi esitanud.

Hagi

35 Madalmaade Kuningriik esitab vaidlustatud määruse tühistamise taotluse toetuseks neli väidet, mis tulenevad vastavalt ÜMT otsuse artikli 109 lõike 1 ja lõike 2 rikkumisest, võimu kuritarvitamisest ning EÜ artiklis 253 sätestatud põhjendamiskohustuse täitmata jätmisest.

Esimene väide, mis tuleneb ÜMT otsuse artikli 109 lõike 1 rikkumisest

Poolte argumendid

36 Madalmaade valitsus leiab oma esimese väitega, et komisjon viis enne kaitsemeetmete määramise vajaduse otsustamist EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru impordi suhtes läbi faktide ilmselt ebatäpse hindamise.

37 Nimetatud valitsus on seisukohal, et kaitsemeetmed kujutavad endast tavaliselt kohaldatavate kaubanduslike õigusnormide suhtes erandit. Seega lasub komisjonil kohustus tõendada ÜMT otsuse artiklis 109 sätestatud objektiivsete hindamiskriteeriumide alusel erandolukorra olemasolu, mis nõuab selliseid meetmeid. Käesolevas asjas olukord selline ei olnud.

38 Esimene väide koosneb viiest osast.

39 Esiteks väidab Madalmaade valitsus, et ÜMT-st imporditud suhkru ja segude kogused, mis ulatusid Euroopa Ühenduste Statistikaameti (Eurostat) andmetel 1999. aastal ligikaudu 40 000 tonnini ehk vähem kui 0,4% ühenduse toodangust, ei kujuta endast suhkruturu ühise korralduse häirimise ohtu. Samuti ei häiri turgu segude import, kuna määruse nr 2038/1999 artikli 1 lõike 1 kohaselt ei kuulu kakao nimetatud ühise korralduse alla.

40 Teiseks märgib Madalmaade valitsus, et suhkru kogutoodang ühenduses varieerub aastast aastasse rohkem kui miljoni tonni ulatuses. Kuna ka suhkrutarbimine on kõikuv, ei põhine väide, mille kohaselt iga täiendav ÜMT-st imporditud kogus toob kaasa vastava koguse eksportimise, tegelikkusel. Igal juhul ka siis, kui ÜMT-st pärinev import suurendaks ühenduse eksporti, ei pea sellega tingimata kaasnema toetuste maksmine.

41 Kolmandaks väidab Madalmaade valitsus, et vaidlusalune suhkruimport ei tekita ühendusele raskusi WTO lepingutest tulenevate kohustuste täitmise suhtes. Tuginedes Esimese Astme Kohtu presidendi 30. aprilli 1999. aasta määrusele kohtuasjas T-44/98 R II: Emesa Sugar *v.* komisjon (EKL 1999, lk II-1427, punkt 107), toob Madalmaade valitsus esile, et ühendusel on piisavalt otsustusruumi, et ÜMT-st pärineva suhkru impordi suurenemisele vastu seista.

42 Neljandaks avaldab Madalmaade valitsus kahtlust, et komisjon nägi vaidlustatud määrust vastu võttes ette tootmiskvootide vähendamist. Igal juhul ei saanud seda vähendamist tingida vaidlusalune suhkruimport iseenesest.

43 Viimaseks väidab Madalmaade valitsus, et tõendamist ei ole leidnud asjaolu, et vaidlusalune suhkruimport tekitas ühenduse tootjatele kahju. Eksporditoetusi rahastas Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfond (EPATF), mitte ühenduse tootjad. Seejärel müüdi aastal 1999 suhkrut ÜMT tootjatele maailmaturu hinnast ligikaudu kaks korda kallima hinnaga, mis andis ühenduse tootjatele märkimisväärset tulu. Lõpuks ei ole komisjon tõendanud, et iga ÜMT-st imporditud tonn tõi kaasa ühenduse tootjate teostatud müügi samaväärse vähenemise.

44 Lisaks sellele on väide, mille kohaselt import tekitab Euroopa suhkrutööstusele kulusid, veel vähem usutav, pidades silmas ÜMT päritolu segude tagasihoidlikke impordikoguseid suhkruimporti puudutavas osas, kuna ühenduse tootjad ei valmista selliseid segusid.

45 Komisjon vastab, et turusituatsioon on selline, et iga ÜMT-st ühendusse imporditud suhkrutonn toob kaasa ühenduse tootmiskvootide vastava vähendamise. Lisaks sellele võib, arvestades ÜMT ettevõtjate tootmisvõimsust, nendest riikidest pärineva suhkru import igasuguste piirangute puudumisel kaasa tuua ühenduse toomiskvootide vähendamise 40–50% võrra enam sellest, mille ühenduse asutused on juba ette näinud.

46 Mis puudutab segusid, siis isegi kui on vaieldamatu, et kakao ei kuulu turu ühise korralduse alla, on samuti selge, et kõnealused segud sisaldavad kõrget suhkruprotsenti. Järelikult võivad ÜMT-st pärinevate segude impordil olla kahjulikud tagajärjed suhkru müümisele tootjatelt segude valmistajatele, kes tegutsevad ühenduses.

47 Komisjon väidab veel, et ühine turukorraldus kehtestas tootekvoodid nii suhkrule, mida tarbitakse ühenduse turul (A-suhkur), kui ka suhkrule, mida võib toetusega eksportida (A- ja B-suhkur). Komisjon on seisukohal, et kui suhkrutootjad ei saa A-suhkrut ühenduse turul läbi müüa, püüavad nad seda eksportida tingimata subsideeritud ekspordina. Teine võimalus oleks suhkru ladustamine, aga mõne aasta eest lõppes suhkru sekkumiseks pakkumine ja seetõttu komisjon seda võimalust ei soovita, arvestades sellest ühenduse eelarvesse tulenevaid kulusid.

48 Mis puudutab suhkruturu ühise korralduse raames võetud kohustuste täitmist, siis viitab komisjon 8. veebruari 2000. aasta otsuse kohtuasjas C-17/98: Emesa Sugar (EKL 2000, lk I-675) punktile 56.

49 Lõpuks, mis puudutab ühenduse ettevõtjatele tekkivaid kahjulikke tagajärgi, siis väidab komisjon, viidates kohtuotsuse Emesa Sugar (viidatud eespool) punktile 56 ja kohtujurist Ruiz-Jarabo Colomeri selles asjas tehtud ettepaneku punktile 88, et kõiki eksporditoetusi ei rahasta EPATF, kuna olulise osa katavad ühenduse tootjad. Isegi kui nõustuda sellega, et mõned ühenduse tootjad võivad saada tulu C-suhkru müügist ÜMT tootjatele, jääb komisjon seisukohale, et see ei kompenseeri kogu kahju, mis on sektorile tekitatud.

50 Hispaania valitsus kaitseb sama positsiooni mis komisjongi. Ta märgib, et ÜMT-st pärineva suhkru impordi oluline kasv alates aastast 1997 on ÜMT selle otsuse muutmise tagajärg, millega piirati AKV/ÜMT päritolu kumulatsiooniga kaupade maksuvaba importimist ühendusse. Selle sektori ettevõtjad, kes said vastavast kavatsusest teada alates muudatusettepaneku avaldamisest aastal 1996, läksid üle EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga kaupadele, mida see muudatus ei puudutanud. Kaitsemeetmete eesmärk oli seega kaitsta ühise põllumajanduspoliitika raames ühenduse tootjate huve, mõjutamata seejuures ÜMT majandust, kuna meetmed ei puudutanud neis riikides toodetud suhkrut.

51 Nimetatud valitsus väidab samuti, et aastal 1999 oli suhkru hind maailmaturul 242 eurot tonni kohta, samal ajal kui Hispaanias müüdi suhkrut hinnaga 775 eurot tonni kohta. ÜMT ettevõtjate kasumimarginaal oli seega 533 eurot tonni suhkru kohta, mida nad eksportisid ühendusse tollimaksuvabalt. Järelikult oli neil võimalus

osta C-suhkrut ja vältida tollimaksu tasumist pärast minimaalset töötlemist, saades seeläbi suurt kasumit. Mis puudutab segude impordihinda, siis on ka see ühenduse turu hinnast madalam.

52 Hispaania valitsus, meenutades, et kõnealust suhkrut ei ole saadud ÜMT-s kasvatatud põllukultuuridest, märgib muu hulgas, et ÜMT otsus võttis arvesse nende territooriumide arengut. Need maad ei saa mingit kasu töötlemistoimingutest tekkivast lisaväärtusest, millest sõltub EÜ/ÜMT päritolu kumulatsioon, kuna tegelikult ei tekita seal läbiviidav minimaalne töötlemine töökohti ega soodusta ÜMT arengut.

Euroopa Kohtu hinnang

53 Esiteks tuleb meenutada, et ühenduse institutsioonidel on ÜMT otsuse artikli 109 kohaldamisel lai kaalutlusõigus (vt selle kohta 11. veebruari 1999. aasta otsus kohtuasjas C-390/95 P: Antillean Rice Mills jt *v.* komisjon, EKL 1999, lk I-769, punkt 48, ja 22. novembri 2001. aasta otsused kohtuasjas C-110/97: Madalmaad *v.* nõukogu, EKL 2001, lk I-8763, punkt 61, ning kohtuasjas C-301/97: Madalmaad *v.* nõukogu, EKL 2001, lk I-8853, punkt 73).

54 Nendel tingimustel peab ühenduse kohus piirduma uurimisega, kas selle õiguse kasutamisel esineb ilmne viga või võimu kuritarvitamine või on ühenduse institutsioonid ilmselgelt ületanud oma kaalutlusõiguse piire (vt eespool viidatud kohtuotsus Antillean Rice Mills jt *v.* komisjon, punkt 48; otsus kohtuasjas C-110/97: Madalmaad *v.* nõukogu, punkt 62, ja otsus kohtuasjas C-301/97: Madalmaad *v.* nõukogu, punkt 74).

55 Seda ühenduse kohtu kontrolli intensiivsuse piirangut rakendatakse eelkõige siis, kui ühenduse institutsioonid peavad tegutsema erinevate huvide lepitajatena ja peavad seega tegema valikuid nende oma vastutusalasse kuuluvate poliitiliste valikuvõimaluste raames, nagu käesolevas asjas (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Emesa Sugar, punkt 53).

56 ÜMT otsuse artikli 109 lõike 1 kohaselt „võib" komisjon võtta kaitsemeetmeid, „kui [selle otsuse] rakendamisel tekivad mõnes ühenduse või ühe või mitme liikmesriigi majandussektoris tõsised häired või satub ohtu nende väline finantsstabiilsus" või „kui tekivad raskused, mis võivad tingida olukorra halvenemise ühenduse mõnes tegevusvaldkonnas või mõne ühenduse piirkonna majandusolukorra halvenemise". Euroopa Kohus on oma otsuse Antillean Rice Mills jt *v.* komisjon (viidatud eespool) punktis 47 leidnud, et nimetatud lõikes sätestatud esimese juhtumi puhul tuleb tuvastada põhjusliku seose olemasolu, sest kaitsemeetmete eesmärk peab olema kõrvaldada või pehmendada käsitletavas sektoris tekkinud raskusi, ja et seevastu teise juhtumi puhul ei ole nõutud, et kaitsemeetme kehtestamist õigustavad raskused peavad tulenema ÜMT otsuse kohaldamisest.

57 Komisjon võttis vaidlustatud määruse aluseks ÜMT otsuse artikli 109 lõikes 1 sätestatud teise juhtumi. Selle määruse seitsmendast põhjendusest tuleneb, et komisjon võttis vaidlusalused kaitsemeetmed, kuna „[esinesid] raskused, mis sisaldavad ühenduse tegevusvaldkonna halvenemise ohtu".

58 Nimetatud määruse eelkõige neljandast, viiendast ja kuuendast põhjendusest tuleneb, et ÜMT otsuse artikkel 109 on põhjendatud asjaoluga, et EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru ja segude import sisaldas suhkrusektori turu ühise korralduse toimimise olulise halvenemise ohtu ja ühenduse selle sektori ettevõtjatele väga kahjulikke mõjusid.

59 Esimene väide koosneb viiest osast, millest neli esimest käsitlevad põhimõtteliselt suhkruturu ühise korralduse häirimise ohu olemasolu ja viies ühenduse ettevõtjatele kahjulike tagajärgede tekkimise ohu olemasolu.

Suhkruturu ühise korralduse häirimise ohu olemasolu

60 Esiteks väidab Madalmaade valitsus, et arvestades EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooni korra alusel imporditud suhkru minimaalseid koguseid, ei esinenud mingit raskust ÜMT otsuse artikli 109 lõike 1 tähenduses.

61 Selles osas tuleneb vaidlustatud määruse esimesest ja viiendast põhjendusest, et komisjon tuvastas EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooni korra alusel ÜMT-st pärineva suhkru impordi „väga jõulise kasvu" olemasolu alates aastast 1997 ja et turukorralduse toimimist ohustas „tugev tasakaalust väljaviimine". Määruse neljas põhjendus toob selles osas välja:

„[Ühenduse suhkruturg] on küllastunud turg. Suhkrutarbimine asub pideval tasemel 12,7 miljoni tonni ringis. Toodetakse 16,7 ja 17,8 miljoni tonni vahel. Seega mis tahes suhkru import ühendusse sunnib eksportima vastava koguse ühenduse suhkrut, mida ei suudeta sel turul läbi müüa; selle suhkru eksporditoetused — teatud kvootide raames — tasutakse ühenduse eelarvest (käesoleval ajal ligikaudu 520 eurot tonni kohta). Samas on toetusega eksport oma mahult piiratud Uruguay vooru raames sõlmitud põllumajanduse kokkuleppega ja seda on vähendatud 1 555 600 tonnilt turustusaastal 1995/1996 kuni 1 273 500 tonnini turustusaastal 2000/2001."

62 Tuleb meenutada, nii nagu on Euroopa Kohus leidnud kohtuotsuse Emesa Sugar (viidatud eespool) punktis 56, et juba aastal 1997 esines ühenduse peedisuhkru tootmises ühenduses tarbitud koguste suhtes ületootmine, millele lisandus AKV riikidest pärineva roosuhkru import, et rahuldada selle kauba erinõudlust ja täita WTO lepingutest tulenevat kohustust importida teatud kogus suhkrut kolmandatest riikidest. Lisaks sellele oli ühendus samuti kohustatud suhkrueksporti eksporditoetuste vormis ja nimetatud lepingute piires toetama. Komisjon võis sellistes tingimustes ja ÜMT-st pärineva suhkru impordi kasvava tõusuga alates aastast 1997 arvestades õiguspäraselt hinnata, et selle toote ühenduse turule pääsev iga täiendav kogus, isegi kui see on ühenduse tootmise suhtes minimaalne, sunniks ühenduse institutsioone eksporditoetuste summasid ülaltoodud piirides tõstma või Euroopa tootjate kvoote vähendama, mis oleks häirinud niigi ebakindla tasakaaluga suhkruturu ühist korraldust ja oleks olnud vastuolus ühise põllumajanduspoliitika eesmärkidega.

63 Lisaks sellele, isegi kui vastab tõele, et määruse nr 2038/1999 artikli 1 lõikest 1 tulenevalt ei kuulu segud suhkruturu ühise korralduse alla, kujutab nende ÜMT päritolustaatusega ja üldiselt suure suhkrusisaldusega kaupade import kõigest hoolimata suhkrusektori ühise korralduse toimimise häirimise ohtu osas, millega see import võib mõjutada ühenduse tootjate võimalust müüa suhkrut segude valmistajatele, kes tegutsevad ühenduses.

64 Madalmaade valitsus ei ole seega tõendanud, et komisjon tegi ilmse kaalutlusvea, kui leidis, et ÜMT päritolustaatusega suhkru ja segude import oli aastatel 1997–1999 oluliselt kasvanud ja et see kasv, isegi kui see oli ühenduse tootmise suhtes minimaalne, kujutas endast „raskusi" ÜMT otsuse artikli 109 lõike 1 tähenduses.

65 Järelikult tuleb esimese väite esimene osa põhjendamatuse tõttu kõrvale lükata.

66 Teiseks vaidleb Madalmaade valitsus vastu vaidlustatud määruse neljandas põhjenduses sisalduvale komisjoni kinnitusele, mille kohaselt mis tahes täiendav suhkru import „sunnib eksportima vastava koguse ühenduse suhkrut, mida ei suudeta sel turul läbi müüa", kuivõrd nii suhkru tootmine kui ka tarbimine ühenduses kõigub aastast aastasse. Nimetatud valitsus seab samuti kahtluse alla asjaolu, kas kõnealust eksporti ikka toetatakse.

67 Selles osas piisab meenutamisest, et ühenduse tootmine ületab suhkru tarbimise ühenduses — fakt, mida Madalmaade valitsus ei vaidlusta — ja et ühendus on muu hulgas kohustatud WTO lepingute alusel importima teatud koguse suhkrut kolmandatest riikidest (eespool viidatud kohtuotsus Emesa Sugar, punkt 56).

68 Arvestades suhkruturu küllastunud olukorda ja nii nagu on leidnud kohtujurist oma ettepaneku punktis 71, ei oma tähtsust asjaolu, et suhkru tootmine ja tarbimine ühenduses võivad aastast aastasse kõikuda.

69 Just selle küllastunud olukorra tõttu tõstab mis tahes täiendav EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooni korra alusel teostatud import ühenduse turul suhkru ülejääki ja toob kaasa subsideeritud ekspordi kasvu (vt eespool viidatud kohtuotsus Emesa Sugar, punkt 56).

70 Selle viimase punkti osas ei teinud komisjon ilmset kaalutlusviga, kui leidis, et ÜMT-st pärineva suhkru impordi tõttu tekkinud eksport on subsideeritud eksport, kuna ÜMT-st pärinev imporditud suhkur, mis asendab ühenduse suhkrut, tuleb samuti eksportida, et säilitada turgude ühise korralduse tasakaalu.

71 Järelikult tuleb ka esimese väite teine osa kõrvale lükata.

72 Kolmandaks väidab Madalmaade valitsus, et WTO lepingud pakuvad vaidlusaluse impordi ühendusse lubamiseks piisavalt otsustusruumi.

73 Selles osas tuleb märkida, et isegi eeldusel, et täiendav toetusega suhkrueksport, mille võis esile kutsuda ÜMT st pärinev import, ei küündinud WTO lepingutes fikseeritud summade ja kogusteni, ei ole Madalmaade valitsus tõendanud, et komisjon tegi ilmse kaalutlusvea, kui võttis ühest küljest arvesse nimetatud lepingute eesmärki piirata järk-järgult eksporditoetusi ja teisest küljest leidis, et EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooni korra alusel teostatud suhkruimpordi kasv tõstis omakorda eksporditoetuste kogusummat ja oli kaasa toonud ühenduse suhkrusektori tasakaalust väljaviimise ohu, nagu on leidnud Esimese Astme Kohus oma eespool viidatud otsuse Rica Foods jt *v.* komisjon punktis 139.

74 Järelikult tuleb esimese väite kolmas osa kõrvale lükata.

75 Neljandaks, mis puudutab Madalmaade valitsuse väljendatud kahtlusi komisjoni kavatsuse osas vaidlustatud määruse vastuvõtmisel vähendada ühenduse tootmiskvoote, siis piisab, kui tõdeda, et nende väidete toetuseks ei ole Hollandi valitsus esitanud ainsatki tõendit.

76 Seega ei saa esimese väite neljandat osa vastu võtta.

Tagajärjed ühenduse tootjatele

77 Vaidlustatud määruse viiendast põhjendusest tuleneb, et vaidlusalune import võib ühenduse suhkrutootjatele kaasa tuua „tulu tagamise veel suurema kao".

78 Vastupidi Madalmaade valitsuse poolt oma esimese väite viienda osa toetuseks esitatud seisukohtadele ei teinud komisjon ilmset kaalutlusviga, kui võttis vaidlusaluste kaitsemeetmete vastuvõtmise põhjendamisel aluseks sellise motiivi.

79 Esiteks on selge, et turu ühise korralduse olukorra halvenemine või halvenemise oht võib kaasa tuua tootmiskvootide vähendamise vajaduse ja seega mõjutada otseselt ühenduse tootjate tulu.

80 Ekspordipiiranguid rahastavad suures osas ühenduse tootjad, makstes komisjoni poolt igal aastal kindlaksmääratud toodangumaksu. Nagu tuleneb ka käesoleva

kohtuotsuse punktist 70, võis komisjon õiguspäraselt hinnata, et kõnealune import võis kaasa tuua subsideeritud ekspordi mahu kasvu ja seega ühenduse tootjate poolt tasutava toodangumaksu tõusu.

81 Lõpuks, isegi eeldades, nagu väidab Madalmaade valitsus, et teatud tootjad võisid ÜMT ettevõtjatele maailmaturu hinnast oluliselt kõrgema hinnaga C-suhkrut müües suurt kasu saada, ei ole see mitte ühelegi konkreetsele tõendile tuginev väide selline, mis seaks kahtluse alla komisjoni hinnangu, mille kohaselt vaidlusalune import sisaldas suhkrusektori häirimise ohtu, mis võis eelkõige kaasa tuua eksporditoetuste summa kasvu või tootmiskvootide vähenemise.

82 Seega tuleb esimese väite viies osa põhjendamatuse tõttu kõrvale lükata.

83 Arvestades eeltoodud kaalutlusi nende kogumis, tuleb esimene väide tagasi lükata.

Teine väide, mis tuleneb ÜMT otsuse artikli 109 lõike 2 rikkumisest

Poolte argumendid

84 Madalmaade valitsus kinnitab oma teise väitega, et komisjon on rikkunud ÜMT otsuse artikli 109 lõikes 2 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtet. See väide koosneb neljast osast.

85 Esiteks heidab nimetatud valitsus komisjonile ette seda, et ta ei ole tunnustanud ÜMT päritolustaatusega kaupade soodustatud seisundit AKV riikidest pärinevatele kaupadele kohaldatava korra suhtes, nagu on paika pandud ÜMT otsusega.

86 Teiseks on vaidlustatud otsus vastu võetud ilma, et komisjon oleks mõõtnud selle rakendamise negatiivseid tagajärgi puudutatud ÜMT-le ja huvitatud ettevõtjatele.

87 Kolmandaks, isegi eeldusel, et ühenduse suhkruturul esinesid raskused, oleks komisjoni poolt taotletavat eesmärki olnud võimalik saavutada ÜMT d ja huvitatud ettevõtjaid vähem piirava meetme kaudu, näiteks müügihinna alampiiri kehtestamise kaudu.

88 Neljandaks on vaidlustatud määruse artikli 2 lõige 2 osas, millega rakendatakse määruse nr 2553/97 artikli 3 lõiget 3, samuti vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega. Viimase sättega impordilitsentside alal ette nähtud tagatissumma on võrdne 50%-ga taotluse esitamise päeval kohaldatavast ühisest tollitariifist, mis on seega ligikaudu 43,7 eurot 100 kilogrammi kohta. Kuni 1. märtsini 2000 oli EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooni korraga hõlmatud suhkrule ettenähtud tagatissumma 0,3 eküüd 100 kilogrammi kohta. Madalmaade valitsus on seisukohal, et komisjoni 27. juuni 1995. aasta määruse (EÜ) nr 1464/95 üksikasjalikest erieeskirjadest impordi- ja ekspordilitsentside süsteemi kohaldamiseks suhkrusektoris (EÜT L 144, lk 14; ELT eriväljaanne 03/17, lk 425) artikli 8 lõike 1 kohaselt oli AKV riikidest ja kolmandatest riikidest pärineva suhkru tagatiseks määratud samuti 0,3 eküüd 100 kilogrammi kohta.

89 Madalmaade valitsus leiab seega, et määruse nr 2553/97 artikli 3 lõikes 3 ette nähtud tagatissumma on ebaproportsionaalne, võrreldes AKV riikidest ja kolmandatest riikidest pärineva suhkru impordile määratava tagatissummaga.

90 Komisjon vastab esiteks, et ÜMT olukord erineb AKV riikide ja kolmandate maade omast, kuna ÜMT-s suhkrut ei toodeta. Päritolu kumulatsiooni reeglit, mille alusel käesoleval ajal ÜMT-d ekspordivad suhkrut ja segusid ühendusse, ei leidu AKV riikide ja kolmandate maadega sõlmitud lepingutes. Sellistes tingimustes ei saa nimetatud valitsus põhjendatult väita, et päritolu kumulatsioonimehhanismi piiramine võib kahjustada ÜMT eelispositsiooni AKV riikide ja kolmandate riikide ees.

91 Komisjon avaldab järgnevalt, et esinenud asjaolud ei võimaldanud tal põhjalikult analüüsida ÜMT-st pärinevale impordile kvootide määramise tagajärgi nende riikide majandusele ja tööstusele. Sel teemal koostatud uuring pidi tal võimaldama esitada nõukogule vastava valdkonna alalise määruse ettepanekut.

92 Komisjon väidab muu hulgas, et ühenduse tootmiskvootide vähendamisel on ühenduse tootjatele tõsised tagajärjed, samal ajal kui piiratakse üksnes päritolu kumulatsioonist kasu saavat suhkruimporti. Isegi kui ÜMT ei tooda suhkrut, kujutab 5726-tonnisel aastabaasil kindlaksmääratud limiit endast peaaegu kahekordset kogust võrreldes sellega, mis on AKV/ÜMT päritolu kumulatsiooni korra alusel toimuvale suhkruimpordile otsusega 97/803 ette nähtud ja mida Euroopa Kohus oma eespool viidatud kohtuotsuses Emesa Sugar ebaseaduslikuks ei tunnistanud.

93 Lõpuks, mis puudutab määruse nr 2553/97 artikli 3 lõike 3 kohaldatavust, siis väidab komisjon, et selle sättega ette nähtud tagatise eesmärk on muuta taotluse esemeks oleva koguse import tõhusaks ja vältida seeläbi litsentside taotlemist spekulatiivsete kavatsustega. See põhjendus õigustab erinevust, mis on selle tagatise ja tagatise vahel, mis määrati AKV riikidest ja kolmandatest riikidest pärineva suhkru impordile.

94 Hispaania valitsus toetab peamises osas komisjoni argumentatsiooni. Eelkõige väidab ta, et asjaolu, et ka ÜMT otsus iseenesest näeb ette võimaluse vastu võtta kaitsemeetmeid, kinnitab vaidlusaluste meetmete kooskõla ÜMT assotsieerimise korraga.

Euroopa Kohtu hinnang

95 ÜMT otsuse artikli 109 lõike 2 kohaselt:

„Esmalt tuleb valida meetmed, mis häiriksid assotsieerimist ja ühenduse toimimist kõige vähem. Need meetmed ei tohi olla ulatuslikumad, kui on tekkinud raskuste lahendamiseks tingimata vaja."

96 Käesolevas asjas piirab vaidlustatud määruse artikkel 1 EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru ja segude importi koguselise ülempiiriga 3340 tonni vastava perioodi kohta, selleks et leevendada ühenduse turul ilmnenud raskusi. Nimetatud määruse üheksandast põhjendusest tuleneb, et see number iseloomustab „aastale 1999, mil import suurenes erakordselt ning mille suhtes viib eeskirjade rikkumise kahtluste tõttu Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) läbi uurimist, eelnenud kolme aasta jooksul sedastatud kõnealuste kaupade impordi kõige suuremate aastamahtude summat. Ka koodide 1806 10 30 ja 1806 10 90 alla kuuluvate kaupade impordile tuleb kohaldada kaitsemeetmeid, arvestades nende suurt suhkrusisaldust ja seda, et neil on suhkruturu ühisele korraldusele samasugune kahjulik mõju nagu kõnealusel suhkrul. See meede peab tagama, et ÜMT-st imporditud suhkru baasil valmistatud kaupade kogused ei ületaks mahtu, mis võib tekitada häireid suhkruturu ühises korralduses, ja samas kindlustama neile turustusvõimaluse."

97 Esiteks, mis puudutab argumenti selle kohta, et soodustatud seisund, millest saab AKV riikidest pärineva suhkruga võrreldes kasu ÜMT suhkur, on jäänud tunnustamata, siis piisab tõdemisest, et ÜMT otsuse artikkel 109 näeb komisjonile konkreetselt ette võimaluse võtta selles sätestatud olukorras vastu kaitsemeetmeid. Asjaolu, et komisjon võttis vastu sellise meetme teatud ÜMT päritoluga kaupade suhtes, ei sea kahtluse alla soodustatud seisundit, mida nende riikide kaupade suhtes kohaldatakse ÜMT otsuse artikli 101 lõike 1 alusel. Kaitsemeede on oma olemuselt erandlik ja ajutine.

98 Lisaks sellele, nagu rõhutas Esimese Astme Kohus oma eespool viidatud otsuse Rica Foods jt *v.* komisjon punktis 205, on vaidlustatud määrusega hõlmatud üksnes EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooni korra alusel imporditud suhkur ja segud ning samas on jäetud sätestamata igasugune ülemmäär vastavalt tavapärasele päritolustaatuse korrale toimuvale ÜMT päritolu suhkru impordile, kui selline toodang peaks eksisteerima.

99 Järelikult tuleb teise väite esimene osa kõrvale lükata.

100 Teiseks, mis puudutab argumenti, mis tuleneb sellest, et rikuti kohustust anda eelnevat teavet negatiivsetest tagajärgedest, mida kaitsemeetmed võivad ÜMT majandusele ja huvitatud ettevõtjatele kaasa tuua, siis tuleb tõdeda, et vaidlustatud määruse vastuvõtmise kuupäevaks olid hagiavaldused Hollandi Antillidelt ja Arubalt pärineva suhkru impordi tingimuste suhtes nii Euroopa Kohtusse kui ka Esimese Astme Kohtusse esitatud (vt selle probleemistikuga seoses eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Emesa Sugar AKV/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru impordi kohta; eespool viidatud otsus kohtuasjas C-26/00: Madalmaad *v.* komisjon, ja 17. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-47/00: Rica Foods *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-113, mis puudutab EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru importi). Lisaks sellele, nii nagu tuleneb eespool viidatud kohtuotsuse Madalmaad *v.* komisjon punktidest 28–30, eelnes määruse nr 2423/1999 vastuvõtmisele komisjoni, Madalmaade Kuningriigi ja teiste liikmesriikide vaheline nõupidamine, mille käigus arutati kavandatava kaitsemeetme majanduslikke tagajärgi.

101 Eelnevast tuleneb, et komisjon oli teadlik Hollandi Antillide ja Aruba erilisest olukorrast, kui ta kavandas vaidlustatud määruse vastuvõtmist, ja et seega oli tal võimalik hinnata vaidlustatud määruse mõju ÜMT majandusele ja huvitatud ettevõtjate olukorrale.

102 Järelikult tuleb teise väite teine osa kõrvale lükata.

103 Kolmandaks, mis puudutab väidetavat võimalust võtta komisjoni taotletud eesmärkide saavutamiseks vastu meede, nagu müügihinna alampiiri kehtestamine, mis on sobivam ja vähem piirav kui see, mis nähti ette vaidlustatud määrusega, siis tuleb meenutada, et ühenduse õiguse üldpõhimõtete hulka kuuluv proportsionaalsuse põhimõte nõuab, et ühenduse institutsioonide tegevus ei ületaks piire, mis asjaomaste õigusnormidega seatud legitiimsete eesmärkide saavutamiseks on sobiv ja vajalik, ning juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb rakendada kõige vähem piiravat meedet, tekitatud piirangud peavad olema vastavuses seatud eesmärkidega (13. novembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-331/88: Fedesa jt, EKL 1990, lk I-4023, punkt 13; 5. oktoobri 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-133/93, C-300/93 ja C-362/93: Crispoltoni jt, EKL 1994, lk I-4863, punkt 41; eespool viidatud kohtuotsus Antillean Rice Mills jt *v.* komisjon, punkt 52, ja 12. juuli 2001. aasta otsus kohtuasjas C-189/01: Jippes jt, EKL 2001, lk I-5689, punkt 81).

104 Mis puudutab selle põhimõtte järgimise kohtulikku kontrolli, arvestades ulatuslikku kaalutluspädevust, mis komisjonil on eelkõige kaitsemeetmete osas, siis võib sellise meetme õiguspärasust mõjutada antud valdkonnas võetud meetme üksnes ilmselt sobimatu olemus pädeva institutsiooni poolt seatud eesmärgi suhtes (vt selle kohta eespool viidatud otsus kohtuasjas C-301/97: Madalmaad *v.* nõukogu, punkt 135 ja viidatud kohtupraktika).

105 Seega ei kontrolli Euroopa Kohus käesolevas asjas, kas komisjoni vastu võetud õigusakt kujutab endast ainsat või parimat võimalikku meedet, vaid kontrollib, kas see meede oli ilmselt sobimatu.

106 Selles osas ei ole Madalmaade valitsus tõendanud, et EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru vaidlustatud määrusega kaetud perioodil tollimaksu vabalt ühendusse importida lubatud koguse piiramine 3340 tonniga oli seatud eesmärgi saavutamiseks ilmselt sobimatu.

107 Järelikult tuleb teise väite kolmas osa kõrvale lükata.

108 Viimaseks, mis puudutab vaidlustatud määruse artikli 2 lõike 2 kehtivuse vaidlustamist, siis tuleb märkida, et komisjoni seatud eesmärk EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru impordile kõrgema tagatise kehtestamisel oli, nagu ta isegi rõhutas, välistada spekulatiivset tegevust.

109 Selline tagatis ei võta tõeliselt huvitatud ettevõtjatelt võimalust eksportida suhkrut ühendusse. Kuigi tagatissumma tuleb tõepoolest tasuda impordilitsentsi saamiseks, hüvitatakse see summa ettevõtjale pärast imporditehingu sooritamist (vt selle kohta eespool viidatud otsus kohtuasjas C-110/97: Madalmaad *v.* nõukogu, punkt 132).

110 Sellistes tingimustes ei ole leidnud tõendamist, et vaidlusalune meede oli komisjoni seatud eesmärgi saavutamiseks ilmselt sobimatu või liigne.

111 Kuna ka neljandat osa ei saa vastu võtta, tuleb teine väide tervikuna tagasi lükata.

Kolmas väide, mis tuleneb võimu kuritarvitamisest

Poolte argumendid

112 Madalmaade valitsus heidab oma kolmanda väitega komisjonile ette seda, et viimane kehtestas EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooni korra alusel toimuvale suhkruimpordile piirangud, mida nõukogu ÜMT otsuse järjestikuste muutmiste käigus ei olnud ette näinud.

113 ÜMT otsuse artikkel 109 ei anna komisjonile diskretsiooniõigust parandada või täiendada nõukogu otsust, kui pärast seda tekib mõju, mis on ette nähtud või lihtsalt kavandatud. See argumentatsioon on seda enam oluline, et käesolevas asjas loobus nõukogu otsuse 91/482 pikendamisel EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkrut ja segusid puudutavate meetmete võtmisest.

114 Komisjon vastab, et Esimese Astme Kohus ei tuvastanud oma 10. veebruari 2000. aasta otsustes T-32/98 ja T-41/98: Hollandi Antillid *v.* komisjon (EKL 2000, lk II-201), et komisjon oleks oma võimu kuritarvitanud.

115 Hispaania valitsus leiab, et Madalmaade Kuningriik ei ole esitanud ainsatki tõendit, mis kinnitaks, et vaidlustatud määrust ei võetud vastu eesmärgiga välistada ühenduse suhkrusektori olukorra halvenemist.

Euroopa Kohtu hinnang

116 Euroopa Kohtu praktika kohaselt on võimu kuritarvitamisega tegemist siis, kui institutsioon kasutab oma võimu üksnes või vähemalt määravas ulatuses muude kui esitatud eesmärkide saavutamise või käesoleva asja asjaoludest hoidumiseks asutamislepinguga ettenähtud erimenetluse vältimise ajendil (vt eelkõige 12. novembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-84/94: Ühendkuningriik *v.* nõukogu, EKL 1996, lk I-5755, punkt 69, ja 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas C-48/96 P: Windpark Groothusen *v.* komisjon, EKL 1998, lk I-2873, punkt 52).

117 Käesoleva kohtuasja esimese väite uurimisest selgub, et komisjon võis õiguspäraselt leida, et EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru import kujutas endast suhkruturu ühise korralduse toimimist häirida võivat „raskust" ÜMT otsuse artikli 109 lõike 1 tähenduses.

118 Lisaks sellele ei ole Madalmaade valitsus esitanud mingeid tõendeid, millest tuleneks, et vaidlustatud määrust ei võetud vastu eesmärgiga leevendada sedastatud häireid või vältida veel tõsisemaid häireid ühenduse suhkruturul. Selles osas ei mõjuta pelk asjaolu, et nõukogu kehtestas ÜMT otsuse artiklis 108b AKV/ÜMT päritolu suhkrule koguselise piirangu, mingil määral ÜMT otsuse artikli 109 lõikest 1 tulenevat komisjoni pädevust võtta vajalikke kaitsemeetmeid ÜMT päritolustaatusega suhkru või mis tahes muu kauba suhtes, kui selliste meetmete võtmiseks on tingimused täidetud.

119 Järelikult tuleb ka kolmas väide tagasi lükata.

Neljas väide, mis tuleneb põhjendamiskohustuse rikkumisest

Poolte argumendid

120 Madalmaade valitsus leiab oma neljanda väitega, et vaidlustatud määrus ei sisalda mingeid põhjendusi:

— kaalutluste kohta, mille alusel komisjon pidas vajalikuks võtta alates 1. märtsist 2000 veel rangemaid meetmeid kui need, mis puudutasid eelnenud perioodi;

— ÜMT päritolustaatusega suhkru ja segude suhtes sarnaste piirangute vastuvõtmise kohta, kuigi määrus nr 2423/99 nägi nende kahte liiki kauba suhtes ette erinevad meetmed;

— ühenduse suhkruturu olukorra halvenemise ohu kohta EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru ja segude impordi vähenemise tõttu;

— soodustatud seisundist, mis ÜMT-l on võrreldes AKV riikide ja kolmandate riikidega, tehtud erandi kohta.

121 Lisaks sellele väidab Madalmaade valitsus, et kvoodi 3340 tonni tasemele kindlaksmääramise põhjendus ei ole piisav. Komisjon ei ole arvestanud asjaoluga, et EÜ/ÜMT päritolu kumulatsiooniga suhkru importi alustati alles aastal 1999 ja et nende kaupade importi soodustas nõukogu.

122 Komisjon leiab seevastu, et vaidlustatud määruse põhjendus täidab kohtupraktikas esitatud nõudeid, kuna sellest ilmneb üheselt õigusakti autori järgitud arutluskäik. Kohtupraktika ei nõua, et komisjon esitaks põhjused, miks ta võtab varasematel kuudel võetud meetmest erineva meetme. Igal juhul osutab selle suunamuutuse põhjusele määruse preambul.

123 Hispaania valitsus kaitseb samasugust positsiooni kui komisjon. Ta lisab, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt võib üldise ulatusega õigusakti puhul, nagu ka käesolevas asjas, piirduda põhjendus viitega ühelt poolt terviklikule olukorrale, mis tingis õigusakti vastuvõtmise vajaduse, ja teiselt poolt viitega üldistele eesmärkidele, mille saavutamist selle autor silmas peab. Kui õigusakt tõstab esile institutsiooni seatud eesmärgi põhisisu, siis on liigne nõuda erinevate tehniliste valikute täpset põhjendamist. Veelgi enam õigustab seda seisukohta see, et käesolevas asjas omavad ühenduse institutsioonid komplekssе poliitika elluviimiseks vajalike meetmete valikul laia kaalutlusruumi.

Euroopa Kohtu hinnang

124 Tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab EÜ artiklis 253 nõutud põhjendus olema kohandatud asjaomase õigusakti laadiga ja sellest peab

selgelt ja ühemõtteliselt ilmnema õigusakti autoriks oleva institutsiooni arutluskäik selliselt, et huvitatud isikuil oleks võimalik teada saada võetud meetme põhjused ja et ühenduse kohtul oleks võimalik teostada kohtulikku kontrolli. Ei ole nõutud, et põhjendus täpsustaks kõiki olulisi faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuivõrd küsimust, kas õigusakti põhjendus vastab EÜ artikli 253 nõuetele, tuleb hinnata mitte üksnes lähtuvalt selle sõnastusest, vaid samuti selle kontekstist ning valdkonda reguleerivate õigusaktide kogumist (vt eriti 4. veebruari 1997. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-9/95, C-23/95 ja C-156/95: Belgia ja Saksamaa *v.* komisjon, EKL 1997, lk I-645, punkt 44, ja 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *v.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63).

125 Tuleb tõdeda, et komisjon toob vaidlustatud määruse esimeses kuni seitsmendas põhjenduses välja ühenduse suhkruturul tekkinud raskused ja põhjused, mille tõttu võisid need raskused kaasa tuua turu ühise korralduse toimimise halvenemise ja kahjulikud tagajärjed ühenduse tootjatele eelkõige tõsise ohu tõttu vähendada ühenduse tootmiskvoote. Lisaks sellele esitas see institutsioon nimetatud määruse üheksandas põhjenduses, mis on tervikuna taasesitatud käesoleva otsuse punktis 96, põhjendused, mis tingisid vaidlusaluse piirangu kindlaksmääramise.

126 Vastupidiselt Madalmaade valitsuse väidetule ilmneb sellistes tingimustes vaidlustatud määruse preambulist selgelt ja üheselt komisjoni poolt järgitud arutluskäik selliselt, et huvitatud isikuil oleks võimalik teada saada võetud meetme põhjused ja et ühenduse kohtul oleks võimalik teostada kohtulikku kontrolli, nagu muu hulgas tuleneb eelnevate väidete uurimisest. Lisaks sellele oli Madalmaade Kuningriik vaidlustatud määruse väljatöötamise protsessi tihedalt kaasatud.

127 Kuna ka neljandat väidet ei saa vastu võtta, tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

128 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Madalmaade Kuningriik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista. Sama artikli lõike 4 kohaselt kannavad Hispaania Kuningriik ja Prantsuse Vabariik oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**

2. **Mõista kohtukulud välja Madalmaade Kuningriigilt.**

3. **Jätta Hispaania Kuningriigi ja Prantsuse Vabariigi kohtukulud nende endi kanda.**

Allkirjad